

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

ל.

עין משפט
גרי מצוה

שנאמר והבאכם גזול וגו'. דלשמן קרא דאוסר להביא מזה בעצירה: **מה פסח אין לו סנה.** לאחר זמן להקריבו שהרי מוס קצוה עולמית הוא: **אף גזול.** ילפינן מינה דאין לו תקנה לאחר זמן ואפילו ביום שדמעין ליה למריה דמיאש ואמר ווי ליה למסרון כיוס ואע"ג דלענין

משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה. והדמיא לקמן פ' לולב וערבה (ד' מג.) לכס משלכם להוליא את האשול ואת הגזול משום שאול אלטריא דכלאו לכס נפקא לן גזול משום מזה הנאה בעצירה דאע"ג דקרא גבי קרבן כתיב הוא הדין בכל מצות דהו דאוריית' כדמוכח גריס הגזול קמא

דמיא דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה **משום** דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה ורובא אתם גזול ואת הפסח ואת החולה גזול דומיא דפסח מה פסח לית ליה תקנתא אף גזול לית ליה תקנתא אלא שנא לפני יאוש ולא שנא לאחר יאוש בשלמא לפני יאוש יאדם כי יקריב מכם אמר רחמנא ולא דיריה הוא אלא לאחר יאוש הא קנייה ביאוש אלא לאו משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה וא"ר יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי מאי דכתיב יכי אני ה' אודה משפט ישונא גזול בעולה משל למלך בשר ודם שהיה עובר על בית המכס אמר לעבדיו תנו מכם למוכסים אמרו לו והלא כל המכס כולו שלך הוא אמר להם ממני ילמדו כל עוברי דרכים ולא יבריחו עצמן מן המכס אף הקב"ה אמר אני ה' שונא גזול בעולה ממני ילמדו בני ויבריחו עצמן מן הגזול אתמר נמי אמר רבי אמי יבש פסול מפני שאין הדר גזול פסול משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה ופליגא דר' יצחק דא"ר יצחק בר נחמני אמר שמואל לא שנו אלא ביום טוב ראשון אבל ביום טוב שני מתוך שיוצא בשאול יוצא נמי בגזול מתיב רב נחמן בר יצחק לולב הגזול והיבש פסול הא שאול כשר אילימא בי"ט ראשון הא כתיב לכם משלכם והאי

(א) ונכנסת מן: ותיג', (ב) ביק קמ. (ג) הגזול רש"י (ד) לעיל ס' ויג', (ה) ונל אמר רבא ובהלכות ביק פ"י ספ"ט טו גריס רב ג' לן פס"ט טו מלכת (א) ונל אמר ר' אבהו (א) ויג' הנה"ש ע"ן. (א) ויג' חוס' לעיל ט. ד"ה הנה"ש (ח) ש"ל. רש"י. (ט) ויג' חוס' שנת קמא. פ"ד"ה ויג' ויג' (י) ונל אמר ר'.

תורה אור השלם

1. ואמרם הנה מתקאה הפסחם אותו אמר י' צבאות והבאתם גזול ואת הפסח ואת החולה והבאתם את הפסחה והבאתם אותה מידכם אמר י' מלאכי א יג 2. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מכם קרבן ליה מן הבקרה מן הבקר ומן העזא הקרבו את קרבנכם ויקרא א ב 3. כי אני ה' אלהי משפט שונא גזול בעולה ונתתי פועלכם באמת וברית שלום אברתי לכם: ישעיהו סא ח

הגהות הב"ח

(א) חוס' ד"ה הא קנייה כיוס וקרינא פיה מכס משלכם וכו': (ב) בא"י וכו' דשמעין ליה לשלם כ"ל ותיב לעיל מחק:

גליון הש"ס

חוס' ד"ה פסח כ"י ואת לקמן בפסחין לולב של אשירה. וכו' אינו קושא כיב דר"ל דלרין ליה טעם לשמאל דלא יתן למזה הנאה בעצירה ועמי' שיי"ט ב' דרע"ג דמ"ט שירה פסול מוסס כמזו וכו' ועודא י' קרא להקשות למה לי קרא מן הבקר להוליא העבד חיסוק ליה משום מזה הנאה בעצירה:

בי יקריב מכם אמר רחמנא ויאז דיריה הוא. מינה דנמרוכה (ב"ק ד' סו:) ממעט גזול מדמכתיב קרבנו והכא ממעט ליה מדמכתיב מכס ואע"ג דליכא דמוקי לה התם בגזול קרבן דחכמיה מ"מ קשה למאן דלא מוקי ליה הכי ועוד קשה דהתם משמע דלפני יאוש לא לרין קרא דדרש קרבנו ולא הגזול וקאמר ה"ד אילימא לפני יאוש למה לי קרא ועוד קשה

דחא מכס דרשין בפ"ק דחולין (ד' ה.) וס' מכס ולא כולס להוליא את המומר מכס כס חלקתי ולא כזאמות ואע"פ שי' לומר דרישא דקרא מיימי הכא ומקרבנכס דסיפא דקרא קא דריש כמו שתפר"ט גבי לא תתחמן דסוף האומר נקדושין (ד' סח.) וס' לא תשמע בן כלל וי"ל דחא דקאמר נמרוכה לפני יאוש למה לי קרא משום דלפני יאוש אין יכול להקדים והרי הוא חולין כדלמרינן גזול ולא נמיאשו הבעלים שניהם אינם יכולים להקדים דאיש כי יקדים את ביתו אמר רחמנא מה ביתו (ב"ב פ"ג ע"ב) כדאמרינן גזול ולא נמיאשו הבעלים שניהם צבעלים אבל בגזול גופיה מזה דאין יכול להקדים והא דמיימי הכא קרא דמכס אע"ג דמצינו נפקא אורחא דגמרא כתיב דמיימי מכס משום דאי לא כתיב ביתו הוה מוקמינן מכס להך דרשא אבל השתא דכתיבי הני קראי אייתר ליה מכס להוליא את המומר ולכס חלקתי ודכותה אשכחן פרק אחד דמי ממונות (פאה"ד ד' ג.) וס' דדרש' ננעם ביום מדמכתיב וציוס הרלות צו ובפ"ק דמועד קטן (ד' ט.) מוקי לה לתת דיש יוס שאתה רואה יש יוס שאין אתה רואה וציוס נפקא לן מדמכתיב כנע נראה לי ולא לאורי וכן בשליה פרק שי' דמגילה (ד' ג.) וס' דלא מוהלין אלא ציוס דכתיב ביום השמיני ובפרק ר"א דמילה (שנ"ד ד' קנ.) מוקי ליה ציוס אפילו בשבת ולילה ממעט מדמכתיב כן שמונת ימים ועוד איכא דכוחתייהו בדוכתי טובא (א) ד"ה קנייה ביאוש. וקרינא פיה (א) לכס משלכם משמע דקאמר ר' יוחנן יאוש כדי קנה וקשה דנמרוכה (ב"ק ד' סח.) קאמר ר' יוחנן דתשלומי ארבעה וחמשה חויביה צין לפני יאוש צין לאחר יאוש ואי יאוש קני אמרי חייב שלו הוא טובא שלו הוא מוכר כדי האי גוונא דייק התם לעיל (ד' קנ.) רב ששת אמילתיה דרב דקאמר כי גייס ופסיב רב אמר להא שמעתא ועוד דכהגול בתרא (ש"ס ד' קט.) שמעין כדדיא לר' יוחנן משמיה דר' יאשי דשיטי רשות ואח"כ יאוש לא קני יש ספרים דגרסינן הכא הא קנייה וכו' לא אפילו גרסינן ביאוש יש הפרש דהכי קאמר הא קנייה ביאוש ושיטי השם מעיקרא חולין והשתא הקדש ואח"כ מאי פריך התם הקדש הקדש ואפילו למאן דלמר יאוש לא קני משום דחא איכא יאוש ושיטי השם מעיקרא חולין והשתא הקדש ואח"כ מאי פריך התם אצ"י לרבא דלמר יאוש קני מדמכתיב קרבנו ולא הגזול ובעל נפקא ליה התם מגזול דומיא דפסח דלית ליה תקנתא וי"ל דאם איכא דיאוש כדי לא קני הקדש וכו' לא חשיב מזה הנאה בעצירה וכן מוכח לקמן בשמעתין גבי (נכרי) וליקנייהו בשטיי השם משמע דאי קנו ליה מזה נפקי ציה ולא חשיב מזה הנאה בעצירה אבל אי יאוש כדי לא קני ועל ידי הקדשן קא קני ליה דאיכא יאוש ושיטי השם השתא אז חשיב מזה הנאה בעצירה ובכזה שמעין דלא חשיב מזה הנאה בעצירה היכא דמוק דקני ליה מינין דמיימר דקני קודם כגאורה אפילו למאן דלא בעי אגד הא קני ליה קודם י"ט דלכתי לא חל חיוב מזה ואי נמי אפילו ציי"ט דלא דמי למקדיש דחל קנין והקדש צימד והא דשמעין ליה (ו) לעיל לעולא בהגזול בתרא (ש"ס ד' קד.) גבי פלוגתא דר"ש ורבנן בעירות של גזל וזל גזלן אי סתם גטייה יאוש צעלים או סתם גזלה קאמר דקאמר עולא מחלוקת בסתם אבל צידוע דברי הכל קני התם איכא יאוש ושיטי השם כדלמרינן כההיא שמעתא דמרוכה (ש"ס ד' סו:) דמעיקרא קרו ליה משבא והשתא קרו ליה אכזרו והא דמשמע גריס הגזול קמא (ש"ס ד' ג.) כההיא דגזל סאה דאף על גב דשיטי קוניה חשיב מזה הנאה בעצירה אף על פי שקנאו בשטיי מעשה קודם שגב ליה חיוב מזה חלה התם דימיוא בעלמא הוא אי נמי שאני ברכה דאיכא נמי הוכרה לשם שמים ולפי שיטה זו צריך ליישב סוגיא דהניחוקין (גיטין ד' נה.) דלמר עולא דכר תורה צין נודעה צין לא נודעה אינה מפקדת וקוניה דהגזול בתרא וסוגיא דמרוכה ור"ת מפרש צענין אחר משום קשיא דעולא דאעולא והרבה הארמתי במרוכה ובפרק הניחוקין (ש"ס ד' נה.): **מתוך שיוצא בשאול יוצא בגווי.** הכל דווקא שהוא מדרבנן לא חייב אטמיה הנאה בעצירה: וקרקע

לענין רש"י
מריש"י (מייצירי"ש).
מוכר סריק. דוכלים.

רבינו הגנאל

ובשאר הוי"ט נמי לפני יאוש (א) דהא אינו שלכם, לאחר יאוש משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה, שנאמר כי אני ה' אודה וכו'. אתמר נמי אמר ר' אמי, יבש פסול לפי שאינו הדר, גזול פסול משום דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה. ור' יצחק פליג ואמר, ותי מילי ביזם טוב ראשון, אבל משני ואילך, מתוך שיוצא בלולב שאול יוצא נמי בגזול אחר יאוש. מתייב על ר' יצחק סמתיי דתקני לולב הגזול ויהיב פסול, ודייקין סינה גזול פסול, הא שאול כשר, ושאל כשר לא משתבח ביום טוב ראשון דהא ברירא כתיב לכם לעשות אפי' השאול, אלא משני ואילך השאול כשר, ואפילו הכי גזול פסול. ומשני רב אשי סמתיי לעולם ביום ראשון, ואצטריך סדיא שאול ודאי לאו דיריה, אלא גם גזול אימא סתם גזילה ויאוש צעלים היא, וקנייה ביאוש וירייה הוא, קמיל דלא. כדאמר ר' חיילא לאונברי, פ"י ב"ן ג' בית של נשיא המסונה בצרכיו, וכיוצא בנשיא אנשי חשבון. המסונה בצרכיהן וקראן (אונברי.) אמר להו כי נבזיתו אסא, לינוא אבהו אסא, כי דוכי דליהו יאוש כיריהו דגייס ושיטי רשות ביריבי, דגייס גזלי ניהו

או הדבר תמוה דהא מייט ע"י לא נבי לכס קנה משום מזה הנאה בעצירה ואפ"ל דליה שייס נפל כסאן ויג'.
גו נראה דר"ל פ"י ב"ן המסונה כותה השאל בצרכיו ויפאל נבשיא וכו'.